

5.a. Verbonden Partijen: Brief GS aan PS inzake evaluatie verbonden partijen 2019 (B-agenda EFB 16-09-19)

De **voorzitter** introduceert het agendapunt.

Mevrouw **Kapitein** (D66) leest in de stukken dat de provincie zich alleen verbindt aan partijen die belangrijke taken uitvoeren voor de provincie, voor de provinciale doelstellingen of voor het realiseren van wezenlijke maatschappelijke effecten. De evaluatie komt over als gedegen en waardevol, hoewel de conclusies laten zien dat er nog veel werk is voor GS. Een van de belangrijke aanbevelingen betreft het benoemen en vastleggen van de output en outcome met het oog op de realisatie van doelstellingen en beoogde effecten. Bij het punt 'het verder doorontwikkelen van het opdrachtgeverschap aan verbonden partijen' gaat een nieuwe ontwikkeling spelen die impact heeft op PS. Binnenlandse Zaken buigt zich over aanvullende wetgeving voor de gemeenschappelijke regelingen en deze ligt nu ter consultatie voor. Dit betreft het vergroten van de controlerende en kaderstellende rol en de democratische legitimiteit van volksvertegenwoordigers. Dat geldt niet alleen voor gemeenteraadsleden maar ook voor Statenleden. Gemeenschappelijke regelingen leiden tot besturen op afstand en dat is een grote uitdaging voor de volksvertegenwoordiging, want PS wordt wel op de resultaten aangesproken. Besturen op afstand is complexer dan direct communiceren met GS en kan ertoe leiden dat de rol in het kader van een GR niet of te laat wordt gepakt door PS. Daarom is het goed dat PS van Binnenlandse Zaken meer instrumenten in handen krijgen om invloed uit te oefenen op verbonden partijen. De conclusies en aanbevelingen worden ondersteund.

De heer **Zoon** (PvdD) kan zich vinden in de brief van GS, met uitzondering van de tekst over het Goois Natuurreservaat (GNR) en hun argumenten die zeer herkenbaar zijn voor de PvdD. Het is bijzonder dat het onderzoek niet is gebaseerd op interviews met deze partijen, hoewel dat wel het geval was bij SADC en RON en dat is een rare uitzondering. Waarom ontbreekt Pallas als verbonden partij in de evaluatie?

De heer **Van den Heuvel** (CU) constateert dat al enige tijd wordt gesproken over uittreding van de provincie uit GNR. Hij citeert de doelstelling over het natuurreservaat van de stichting GNR. De CU is benieuwd naar de reactie van GS op de uittreding en of de stabiliteit van financiën en bestuur gegarandeerd kunnen blijven. Hij vraagt om een reactie van GS op de brief van GNR over de evaluatie. Waarom is GNR niet gekend in de evaluatie en voor welke andere partijen geldt dat eveneens? Wat doen GS met de aanbeveling om output en outcome beter te definiëren?

De heer **Hartog** (VVD) vraagt in hoeverre GS actief zaken gaan aanpassen naar aanleiding van de aanbeveling ten aanzien van verbonden partijen van voor 2014, zoals de RON.

Mevrouw **Bezaan** (PVV) constateert dat de beleidsreactie van GS laat zien dat er aandacht wordt besteed aan de conclusies en aanbevelingen. Het is positief dat alle aanbevelingen van de evaluatie 2014-2016 zijn opgevolgd en zij verwacht dat GS hard aan het werk gaan met de conclusies en aanbevelingen. De PVV stemt in met het voorliggende besluit. GNR is niet op de hoogte gesteld van de uitgevoerde evaluatie en zij zijn ook niet gevraagd voor het aanleveren van relevante informatie. Klopt dit en waarom is voor deze insteek gekozen?

Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) vindt het een interessante en goede rapportage. In een punt wordt geconcludeerd dat actief eigenaarschap zichtbaar is, maar hoe gaan GS de extra strategische aansturing inrichten gelijktijdig met behoud van het actieve eigenaarschap?

De heer **Smaling** (SP) is tevreden met de grondige evaluatie. Hij verzoekt een toelichting op de vervolgstappen van GS. De concrete aanbevelingen worden onderschreven en GS worden verzocht deze allemaal op te volgen en na enige tijd de stand van zaken te monitoren.

De heer **Zaal** (GL) vindt de evaluatie kwalitatief beter dan de beknopte brief. De evaluatie is zeer kritisch naar het provinciale beleid toe, de rode en oranje signalen hadden uitgebreider aan bod mogen komen in de beleidsreactie. Is het niet beter om bij dergelijke evaluaties meer thema gebonden te onderzoeken, aangezien partijen onderling zeer verschillen. Hoe ziet het college dit voorstel? Wordt de planning van de eindevaluatie in 2019 gehaald? Worden partijen voorafgaande aan de evaluatie en voordat het rapport definitief wordt vastgesteld om hun opvatting gevraagd? Er wordt naar gestreefd om meer groen en minder oranje en rood in de evaluatie te realiseren. Het gaat in dit geval niet over de vraag of partijen hun werk goed doen, maar of de provincie haar werk goed doet en het beleid goed onderbouwt en aanstuurt. Daarom is het misschien beter om de naam van de evaluatie te wijzigen. De teleurstelling van GNR is begrijpelijk omdat zij hard werken aan verbeteringen en weinig erkenning ervaren van een belangrijke (en onwillige) partner als de provincie. Kan het college vastleggen dat een uittreding van de provincie niet altijd betekent dat de verbonden partij slecht werk levert maar dat het ook kan betekenen dat de provincie constateert dat een ander instrument zoals een opdrachtgever- of subsidierelatie, beter is om het provinciale beleid in te vullen en te realiseren? Het onvoldoende aandacht geven aan en geen actieve aanpak kiezen voor partijen uit het verleden die niet onder het nieuwe beleid vanaf 2014 vallen, brengt het risico met zich mee dat de provincie een gewicht aan verbonden partijen moet meegeven en dat is niet de bedoeling. Is het zinvol om de relatie met GNR nu al – ook in juridische zin – anders vorm te geven?

De heer **Heijnen** (CDA) constateert dat de evaluatie degelijk en kritisch is. Het is jammer dat GS een beknopte reactie hebben gegeven. Hij krijgt bij deze evaluatie het gevoel dat de slager zijn eigen vlees keurt hetgeen ook blijkt uit de kritische opmerkingen over GNR, die door deze organisatie in haar brief worden weersproken. Waarom is de evaluatie intern opgepakt in plaats van deze door een externe partij laten uitvoeren? Hiermee zou de indruk van belangenverstremgeling voorkomen zijn. Hoe kunnen belangenverstremgeling en rolvermenging zoals blijkt uit het rapport, echt voorkomen worden? Kan de gedeputeerde dat uitleggen? GS geven aan bezig te zijn met verbetering van de relatie met de oude verbonden partijen, maar hoe wordt dit vormgegeven? In het coalitieakkoord is opgenomen dat een scheiding tussen beleidsvorming en beheertaken moet worden doorgevoerd. Hoe wordt deze scheiding gerealiseerd? Er worden drie voorbeelden genoemd van verbonden partijen waar sprake is van een lock-in, een verbonden partij waar men niet meer los van komt. Zijn er nog meer dan deze drie? Kan de gedeputeerde een overzicht geven van deze verbonden partijen?

De **voorzitter** schorst de vergadering voor enkele minuten. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat de nota is voortgekomen uit een kritische evaluatie in 2014, waaruit de noodzaak duidelijk werd om beleid te gaan voeren op de verbonden partijen en om meer sturing te gaan geven. Een groot deel van de toenmalige aanbevelingen zijn reeds uitgevoerd. Bij verbonden partijen van voor 2014 is het probleem dat de provincie een minderheidsaandeel heeft waardoor er

beperkt gestuurd kan worden. Eigenlijk kan er enkel een gesprek worden gevoerd en dat gesprek zal overigens de komende periode steviger worden aangegaan. In de beleidsreactie wordt daarom per verbonden partij vermeld hoe deze gesprekken gaan plaatsvinden. Vooraf zijn evaluatiecriteria vastgesteld en bij Pallas zijn geen wijzigingen geweest waarop die vragen van toepassing waren, daarom is Pallas nu niet meegenomen, maar is geëvalueerd gelijktijdig met de stichtingen. Indien daar behoefte aan bestaat, kunnen GS deze evaluatie ter inzage geven. Alle verbonden partijen zijn geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie en GNR heeft ervoor gekozen om daarop schriftelijk te reageren. Het is voornamelijk een interne evaluatie geweest en alleen SADC en RON zijn door externen geïnterviewd om extra informatie te genereren. Het sturen op de outcome zal worden opgenomen in de nieuwe nota die begin 2020 gereedkomt, want op het sturen moet per partij maatwerk geleverd worden. De huidige evaluatie is ingezet vanuit de verbonden partijen per verantwoordelijk gedeputeerde waarmee het risico gespreid wordt. Zij zelf is binnen GS intern verantwoordelijk voor verbonden partijen in het algemeen en elke vak-gedeputeerde is verantwoordelijk voor de beleidsafwegingen van de verbonden partijen die bij haar of zijn portefeuille horen. Door deze functiescheiding in GS en het regelmatig agenderen voor het college-overleg, kunnen gedeputeerden elkaar bevragen en controleren. Mocht de commissie meer gedetailleerd geïnformeerd wil worden, dan is GS graag bereid dit te faciliteren.

De heer **Hartog** (VVD) wil geen grote en uitgebreide stukken ontvangen, maar soms kan het helpen om misverstanden te voorkomen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat er twee trajecten lopen bij de recreatieschappen, een gezamenlijke bestuursopdracht tussen de voorzitters van de recreatieschappen over de governance en de beheersstructuur van de recreatieschappen. Er wordt momenteel een bestuursopdracht opgesteld om een antwoord te formuleren op vragen over opdrachtgever/ opdrachtnemerschap en een gezamenlijke ambitie. De provincie gaat als eigenaar volledig over Recreatie Noord-Holland een speerpunt in het coalitieakkoord. Het gaat om de scheiding van beleidsvorming en beheertaken. Ook hier loopt een onderzoek en beide trajecten zullen op een gegeven moment bij elkaar komen. Op dat moment zal er met PS van gedachten worden gewisseld.

Gedeputeerde **Tekin** vervangt gedeputeerde Rommel die vandaag niet aanwezig kan zijn. De discussie over GNR zal aan haar worden teruggekoppeld. Mocht men bij GNR tot uittreding komen, dan zal dat op de juiste wijze plaatsvinden. Daarom worden momenteel gesprekken gevoerd met de zeven participanten om te komen tot een intentieovereenkomst. Dat heeft namelijk niets te maken met het stichtingsbestuur. In vergelijking met een aantal jaren geleden is de positie van de provincie daadwerkelijk gewijzigd, want de provincie geeft structurele subsidie via de SNL-subsidies en aan de andere kant is men ook subsidieontvanger. Dat wringt met elkaar, reden om met elkaar in gesprek te gaan.

Tweede termijn

De heer **Van den Heuvel** (CU) vraagt waarom GS nog niet met het stichtingsbestuur overleggen.

De heer **Zaal** (GL) is voorstander van het ontvangen van beknopte informatie van GS, maar dat is sterk afhankelijk van de ernst en de inhoud van het thema. Dit document met vele oranje en rode teksten had een uitgebreider antwoord gerechtvaardigd. Als extra aanbeveling voor het vervolg geeft hij mee dat een thematische aanpak als een soort dwarsdoorsnede wellicht een goede benadering

zou kunnen zijn. Hij stelt voor de naam van de evaluatie aan te passen, omdat het gaat om een evaluatie van de relatie van de provincie met de verbonden partijen en niet om het functioneren van de verbonden partijen an sich.

Mevrouw **Kapitein** (D66) sluit zich aan bij dhr. Zaal. Zij vraagt zich af hoe PS hun rol beter kunnen vormgeven mede met het oog op de nieuwe wetgeving van Binnenlandse Zaken. In het kader van de governance GNR is het goed dat het college kritisch is over de invulling van de rol van opdrachtgever en heeft men de afgelopen jaren de juiste rol gepakt. De kwaliteit van de brief van GNR vergroot het vertrouwen in GNR.

De heer **Hartog** (VVD) gaat ervan uit dat alle aanbevelingen worden overgenomen en samen met de antwoorden van de gedeputeerde, is dat voldoende.

De heer **Heijnen** (CDA) sluit zich hierbij aan. Er moet geen dik boekwerk worden gepresenteerd door GS, maar het zou wel helpen om de werkwijze van GS toe te lichten want daar bestond in het rapport vaak onduidelijkheid over. Hij verzoekt een reactie op zijn vraag over de lock-in.

Mevrouw **Vastenhouw** (FvD) sluit zich aan bij het CDA. Hoe gaan GS meer actief sturing geven met behoud van actief eigenaarschap?

Gedeputeerde **Pels** vindt het beter om de uitwerking in de nieuwe nota af te wachten (met een toevoeging van en bijstelling op een aantal punten uit de oude nota die binnenkort afloopt) waarin het coalitieakkoord wordt verwerkt, want daarna kan met PS het gesprek hierover worden aangegaan. Alle aanbevelingen worden overgenomen en waar mogelijk worden deze geïmplementeerd. De modernisering van het aandeelhouderschap van de provincie met verbonden partijen mede met het oog op duurzaamheid, eerlijke arbeidsvoorwaarden en inclusiviteit wordt verwerkt in de nieuwe nota. De lock-in is een opvatting van de externe onderzoekers die door GS zijn aangetrokken voor het onderzoek, want GS ervaren het niet als zodanig dat men opgesloten zit in een aandeelhouderschap of verbonden partijen, want het is een bewuste keuze om ergens aan deel te nemen.

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat het stichtingsbestuur geen onderdeel is van de samenwerkingsovereenkomst die ziet op het uittreden, deze overeenkomst is gesloten met de participanten. Overigens zijn de lijnen kort. Hij sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Kapitein van D66 over de kwaliteit van de brief van GNR.

De **voorzitter** constateert dat de commissie zich kan vinden in de conclusies en aanbevelingen. Deze zullen worden verwerkt in de nieuwe nota die in het eerste kwartaal 2020 ter bespreking wordt aangeboden.